

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 29 października 2013 roku powód (...) Spółka Akcyjna w P. wniósł o zasądzenie od pozwanej B. F. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą B. F. (...) w M. kwoty 81.875,79 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29 grudnia 2012 roku i kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, że w dniu 30 listopada 2009 roku zawarł z pozwaną umowę, do której załącznikami były ogólne warunki sprzedaży i używania kart flotowych PKN (...) z dnia 1 lipca 2008 roku określające zasady i tryb dokonywania transakcji bezgotówkowych przy użyciu kart flotowych w sieci stacji paliw należącej do powodowej Spółki. W wykonaniu tej umowy pozwana nabywała na stacjach paliwa oraz inne produkty przy użyciu kart flotowych uprawniających do transakcji bezgotówkowych. Natomiast powód, zgodnie z umową, wystawiał na koniec okresów rozliczeniowych faktury VAT obejmujące transakcje dokonane w tych okresach. Ponadto, strony zawarły w dniu 1 lutego 2011 roku umowę o przekazywanie faktur w formie elektronicznej, zgodnie z którą pozwana zaakceptowała otrzymywanie od powoda e-faktur/e-dokumentów wystawionych tytułem dokonanych sprzedaży. Umowa o wydanie i używanie kart flotowych została rozwiązana przez pozwaną w drodze pisemnego wypowiedzenia z dnia 12 września 2012 roku. Na zabezpieczenie płatności należności za zakupione produkty pozwana wystawiła weksel własny in blanco na zlecenie powoda. W deklaracji wekslowej z dnia 21 grudnia 2009 roku pozwana upoważniła powoda do wypełnienia weksła w przypadku braku zapłaty w terminach płatności za zakupione produkty i usługi łącznie z podatkiem VAT i odsetkami. W związku z zakupami dokonanymi przez pozwaną, na podstawie zawartej umowy i dokonanych sprzedaży, na rzecz pozwanej zostały wystawione przez powoda trzy faktury VAT. Pozwana nie uregulowała należności z tych faktur w terminie. W związku z powyższym, powód wypełnił weksel własny in blanco zgodnie z deklaracją wekslową na kwotę 82.335,30 złotych. W związku z błędnym obliczeniem odsetek, powód pomniejszył sumę wekslową o kwotę 459,51 złotych, co uzasadnia objętą kwotę 81.875,79 złotych. Powód wskazał, iż na dochodzoną kwotę składa się należność główna w kwocie 77.216,64 złotych oraz odsetki ustawowe za opóźnienie w płatności w kwocie 4.659,15 złotych naliczone na dzień 28 grudnia 2012 roku. Powód wezwał pozwaną do wykupu weksła w terminie do dnia 28 grudnia 2012 roku. Wezwanie to zostało wysłane pozwanej w dniu 13 grudnia 2012 roku listem poleconym. Pozwana w dniu 31 października 2012 roku uznała dług z dwóch przedmiotowych faktur VAT. Do dnia wniesienia pozwu pozwana nie wykupiła w całości weksła /pozew k. 2-5/

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym w dniu 31 stycznia 2014 roku Sąd Okręgowy w Łodzi, X Wydział Gospodarczy, w sprawie o sygn. akt X GNc 64/14, orzekł zgodnie z żądaniem pozwu /nakaz zapłaty k. 81/.

W zarzutach od nakazu zapłaty pozwana wniosła o uchylenie nakazu zapłaty, oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego /zarzuty od nakazu zapłaty k. 90-96/.

W uzasadnieniu zarzutów pozwana wskazała, iż w dniu 13 czerwca 2014 roku, w drodze umowy darowizny dokonanej w formie aktu notarialnego przed notariuszem Z. P., przeniosła własność posiadanego przedsiębiorstwa (...) na swojego brata P. W. (1). Konsekwencją powyższego było wykreślenie w dniu 12 lipca 2012 roku działalności gospodarczej (...) B. F. z (...) oraz rozpoczęcie działalności przez dotychczasowego pełnomocnika pozwanej P. W. (1) pod firmą (...) P. W. (1). W dniu 14 czerwca 2012 roku P. W. (1) drogą e-mailową przesłał B. U. – pracownikowi powoda, skan aktu notarialnego, a później - również dalsze dokumenty, w tym wypis z (...) o podjętej przez niego działalności gospodarczej w dniu 14 czerwca 2012 roku. Treść powyższych wiadomości jednoznacznie wskazywała na fakt, że powód miał aktualną wiedzę na temat sytuacji działalności pozwanej, jak też i nowej działalności P. W. (1). Nie ulega również wątpliwości, że menedżer do spraw klientów powodowej Spółki kontaktował się w tej sprawie z P. W. (1). Na prośbę P. W. (1) powódka rozpoczęła w dniu 5 lipca 2012 roku z nim współpracę, jako prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) P. W. (1), procedura uaktualnienia kart flotowych miała przebiegać w ten sposób, aby obejmowały one samochody o zmienionych numerach rejestracyjnych oraz dotyczyły prowadzonej przez niego działalności gospodarczej pod firmą (...) P. W. (1). W tym okresie P. W. (1) nadal korzystał z kart flotowych B. F.,

o czym powód był informowany i na co wyraził zgodę. W dniu 23 lipca 2012 roku zawarto nową umowę kart flotowych z firmą (...) P. W. (1), jednakże pomimo tego faktu, za zgodą powoda, samochody nie należące już do pozwanej B. F., mające numery rejestracyjne odmienne od tych ujawnionych na kartach, korzystały z kart flotowych B. F.. Jak wynika z faktur załączonych do pozwu, obejmują one okres począwszy od dnia 16 lipca 2012 roku, a więc dotyczą okresu, w którym pozwana nie prowadziła już działalności gospodarczej i nie miała wiedzy o tym, że karty flotowe wystawione na jej nazwisko nadal są wykorzystywane. Poza tym, pomimo tego faktu, faktury te nie zostały jej wysłane. W związku z powyższym nie miała ona możliwości ustosunkowania się zarówno co do zasadności ich wystawienia, jak i wskazanych tam kwot. Jednocześnie cały czas trwały pomiędzy powodem, a P. W. (1) rozmowy w sprawie przeksięgowania powyższych faktur, od zapłatach których nigdy się nie uchylał, jednakże domagał się, aby odbiorcą, zgodnie ze stanem faktycznym, była jego firma. Nadto, początkowo regulował on należności na podstawie faktur wystawianych na pozwaną, wpisując w tytule przelewu „zaliczka”, jednak ze względów księgowych i podatkowych nie mógł każdorazowo tego wykonywać. Powyższe postępowanie powoda, zupełnie niezrozumiałe i sprzeczne z umową, na którą się powołuje, doprowadziło do obecnej sytuacji, to jest do dochodzenia od pozwanej nienależnych kwot, jak też do obciążenia jej odsetkami za zwłokę w płatności, do której nie była zobowiązana. W dniu 25 stycznia 2013 roku również drogą e-mailową powód zadeklarował, że dokona korekty przedmiotowych faktur w ten sposób, iż należności uprzednio zaksięgowane jako obciążające pozwaną obciążą konto P. W. (1). Tym samym powód przyznał, że to nie pozwana jest jego dłużnikiem, ale jej następca prawny. Wbrew jednak tym deklaracjom, powód do dnia dzisiejszego nie dokonał przeksięgowania powyższych należności. Odnosząc się zaś do uznania długu pozwana wskazała, że nigdy wcześniej, a zatem do czasu doręczenia jej odpisu pozwu, nie miała wiedzy o jego istnieniu, nie podpisała dokumentu uznającego dług i jak twierdzi podpis widniejący na tym dokumencie nie został przez nią złożony. Nadto, wątpliwości pozwanej budzi sama treść dokumentu, który został wystawiony w dniu 31 października 2012 roku, a więc w chwili wymagalności wszystkich faktur objętych pozwem, podczas gdy owo uznanie długu dotyczy jedynie dwóch z nich, które dają łączną kwotę 97.044,44 złotych przewyższającą znacznie żądanie pozwu. Poza tym - w ocenie pozwanej - rodzi się wątpliwość co do prawdziwości owego oświadczenia, wobec faktu, iż w dniu 25 stycznia 2013 roku pozwana otrzymała informację e-mailową z prośbą o przygotowanie oświadczenia woli dotyczącego przeksięgowania jej rzekomych należności na nową firmę. Jak wynika z udzielonej odpowiedzi, pozwana nie miała wiedzy o fakcie pozostawania w obiegu jej aktywnych kart flotowych i udostępnienia ich firmie (...). Nie miała też wiedzy, aby była dłużnikiem powoda. Reasumując, pozwana wskazała, że brak było podstaw do świadczenia przez powoda usług na rzecz firmy (...) B. F. po dniu 12 lipca 2012 roku, gdyż podmiot ten w tym dniu został wykreślony z obrotu prawnego i zaprzestał działalności gospodarczej. Powyższy fakt znany był powodowi. W konsekwencji powyższego, przedmiotowy weksel in blanco będący zabezpieczeniem łączącej wcześniej pozwaną z powodem umowy winien zostać zwrócony.

Podczas rozprawy w dniu 9 września 2014 roku powód wniósł o utrzymanie nakazu zapłaty w mocy i zasądzenie kosztów postępowania. Pozwana wniosła o uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa /e-protokół rozprawy z dnia 9 września 2014 roku k. 219/.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód (...) Spółka Akcyjna w P. został wpisany do rejestru przedsiębiorców prowadzonego w ramach Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 19 lipca 2001 roku pod numerem (...). Przedmiotem jego działalności jest m.in. sprzedaż detaliczna paliw do pojazdów silnikowych na stacjach paliw, pozostała wyspecjalizowana sprzedaż hurtowa, sprzedaż hurtowa paliw i produktów pochodnych /odpis aktualny z KRS powoda k. 9-15/.

Pozwana B. F. rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej pod nazwą B. F. (...) w M. w dniu 19 września 2007 roku, natomiast z dniem 11 lipca 2012 roku zaprzestała jej wykonywania i z dniem 12 lipca 2012 roku została wykreślona z rejestru przedsiębiorców. Przedmiotem prowadzonej przez nią działalności był przede wszystkim transport drogowy towarów /odpis z (...) pozwanej k. 16/.

Pozwana w dniu 27 marca 2008 roku upoważniła swojego brata P. W. (1) do reprezentowania jej we wszelkich sprawach związanych z prowadzoną przez nią działalnością gospodarczą, przed wszystkimi przed urzędami i instytucjami, bankami, osobami fizycznymi i prawnymi, do wystawiania wszelkich faktur i podpisywania wszelkich

umów, do dysponowania środkami na jej rachunku bankowym oraz do wszelkich innych spraw, które w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą mogą zaistnieć /pełnomocnictwo k. 120, 121, zeznania świadka B. U., e-protokół rozprawy z dnia 9 września 2014 roku (k. 219), czas nagrania: 00:52:07, 00:54:32, zeznania świadka P. W. (1), e-protokół rozprawy z dnia 9 września 2014 roku (k. 219), czas nagrania: 01:21:36/.

W dniu 30 listopada 2009 roku pomiędzy powodem, a pozwaną (Flotą) zawarta została umowa nr (...) o wydanie i używanie kart flotowych, przedmiotem której było określenie zasad i trybu współpracy pomiędzy stronami umowy w zakresie dokonywania przez Flotę transakcji bezgotówkowych przy użyciu kart flotowych oraz określenie zasad wydawania i używania przez Flotę kart flotowych, a także zasad rozliczeń za transakcje bezgotówkowe dokonywane przez Flotę przy użyciu kart flotowych w sieci stacji paliw (...) S.A. honorujących karty flotowe. W § 7 ust. 1 i 2 umowy strony postanowiły, że pozwana, po podpisaniu umowy, ustanowi na rzecz powoda zabezpieczenie roszczeń wynikających z umowy na zasadach określonych w Ogólnych Warunkach Sprzedaży i (...) S.A., w terminie 14 dni od zawarcia umowy. Zabezpieczenie powinno mieć formę, treść oraz wartość uzgodnioną z powodem, a umowa miała wejść w życie pod warunkiem złożenia powodowi zabezpieczenia zaakceptowanego przez niego /umowa nr (...) k. 41-44, aneks nr (...) do umowy k. 45-47, aneks nr (...) do umowy k. 48-50, zeznania świadka M. B., e-protokół rozprawy z dnia 9 września 2014 roku (k. 219), czas nagrania: 00:40:11, zeznania świadka B. U., e-protokół rozprawy z dnia 9 września 2014 roku (k. 219), czas nagrania: 00:52:07/.

Prawnym zabezpieczeniem umowy, a konkretnie – prawnym zabezpieczeniem płatności należności za zakupione towary i usługi, stał się weksel własny in blanco pozwanej na zlecenie powoda wraz z deklaracją wekslową z dnia 21 grudnia 2009 roku, upoważniającą powoda do wypełnienia weksla w przypadku, gdy za zakupione towary i usługi pozwana nie zapłaci należności łącznie z podatkiem VAT i odsetkami w terminach płatności. Powód został upoważniony do wypełnienia weksla o następujące wpisy: miejsce i datę wystawienia weksla, sumę wekslową oraz termin i miejsce płatności weksla /weksel k. 75 i 17, deklaracja wekslowa k. 18, zeznania świadka M. B., e-protokół rozprawy z dnia 9 września 2014 roku (k. 219), czas nagrania: 00:42:00/.

Zgodnie z Ogólnymi Warunkami Sprzedaży i (...) S.A., stanowiącymi integralną część w/w umowy nr (...) o wydanie i używanie kart flotowych i określającymi, zgodnie z § 3 umowy, zasady dokonywania przez Flotę transakcji bezgotówkowych przy użyciu kart flotowych, faktury VAT za transakcje bezgotówkowe dokonane przez Flotę z użyciem kart flotowych wystawiane były przez powoda po zakończeniu każdego z okresów rozliczeniowych, zgodnie z umową i wysyłane były Flocie niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia sprzedaży. Dniem sprzedaży dla transakcji bezgotówkowych był ostatni dzień przyjętego przez strony umowy okresu rozliczeniowego. Flota miała obowiązek spłaty zadłużenia wynikającego z faktury VAT bez otrzymania dodatkowego wezwania do zapłaty ze strony powoda oraz zobowiązana była dokonać zapłaty należności za transakcje bezgotówkowe wg cen obowiązujących u operatora w chwili użycia karty flotowej do wykonania transakcji bezgotówkowej, ewentualnie pomniejszonej o udzielone opusty wskazane w aktualnie obowiązującej umowie między powodem, a Flotą /pkt VII ust. 1 (...)/.

Nadto, Flota miała obowiązek zgłosić do powoda pisemne zastrzeżenie co do niezgodności transakcji bezgotówkowych w terminie 14 dni od dnia otrzymania faktury VAT i zestawienia od powodowej Spółki. Za dzień uzyskania zestawienia uznawana była data umieszczenia go na portalu. W takiej sytuacji Flota zobowiązana była do pisemnego powiadomienia powoda, w szczególności o: kwestionowanych transakcjach bezgotówkowych ujętych w zestawieniu, błędach lub innych nieprawidłowościach w przeprowadzaniu rozliczenia. Zgłoszenie przez Flotę pisemnego zastrzeżenia nie zwalniało Floty z obowiązku terminowego uregulowania należności wynikających z umowy o wydanie i używanie kart flotowych zawartej pomiędzy Flotą a powodem /pkt VII ust. 2 (...)/. Brak zgłoszenia zastrzeżeń uznawany był natomiast za potwierdzenie transakcji bezgotówkowych ujętych na fakturze VAT i w zestawieniu /pkt VII ust. 3 (...)/.

Przeniesienie przez Flotę praw i obowiązków wynikających z umowy na inny podmiot mogło nastąpić wyłącznie po uzyskaniu pisemnej zgody drugiej strony /pkt XIV ust. 2 (...)/. Flota ponosiła pełną odpowiedzialność za prawidłowe i bezpieczne posługiwanie się wszystkimi wydanymi jej kartami flotowymi. W szczególności, Flota ponosiła odpowiedzialność za transakcje bezgotówkowe dokonane przez osoby nieuprawnione w wyniku naruszenia

przez Flotę lub użytkownika kart flotowych obowiązków ochrony karty flotowej. Flota odpowiadała na zasadach ogólnych za wszystkie szkody wynikające z niewykonania lub nienależytego wykonania postanowień umowy. Flota odpowiadała także za wszelkie działania lub zaniechania własne, użytkowników kart flotowych, jak i osób, którym udostępniła kartę flotową lub ujawniła numer (...) oraz osób, które weszły w posiadanie karty flotowej lub numeru (...) na skutek ich nienależytego przechowywania. Odpowiedzialność Floty obejmowała wszelkie szkody zaistniałe i ujawnione w czasie obowiązywania umowy, jak i po jej rozwiązaniu, niezależnie od sposobu jej rozwiązania /pkt V ust. 3 (...)/ogólne warunki sprzedaży i używania kart flotowych PKN (...) z dnia 1 kwietnia 2011 roku wraz z załącznikami k. 56-68/.

W wykonywaniu umowy nr (...) pozwana nabywała na stacjach paliw powoda paliwa oraz inne produkty przy użyciu kart flotowych uprawniających ją do dokonywania transakcji bezgotówkowych. Natomiast powód, na koniec okresów rozliczeniowych, wystawiał pozwanej faktury VAT obejmujące transakcje dokonane w tych okresach /okoliczność bezsporna/.

W dniu 1 lutego 2011 roku pomiędzy stronami zawarta została kolejna umowa nr (...) o przekazywanie faktur w formie elektronicznej, zgodnie z którą z chwilą podpisania umowy pozwana miała akceptować otrzymywanie e-faktur/e-dokumentów w formie elektronicznej w odniesieniu do należności wynikających z zakupów przez pozwaną od powoda: benzyn silnikowych, w tym benzyn lotniczych, paliw lotniczych, w tym paliw do silników odrzutowych, olejów napędowych i estrów stanowiących samoistne paliwo ciekłe, na podstawie umów handlowych zawartych pomiędzy stronami. Akceptacja pozwanej zachowywała swoją ważność do momentu jej wypowiedzenia /umowa nr (...) k. 51-55/.

W dniu 13 czerwca 2012 roku, przed notariuszem Z. P., pomiędzy pozwaną, a P. W. (1) (bratem pozwanej) zawarta została umowa darowizny, mocą której pozwana darowała P. W. (1) całe przedsiębiorstwo, a P. W. (1) darowiznę tą przyjął. Pozwana oświadczyła, że w skład przedsiębiorstwa, w rozumieniu art. 55¹ k.c. wchodzi następujące składniki materialne i niematerialne, przeznaczone do prowadzenia działalności gospodarczej: firma, znaki towarowe i inne oznaczenia indywidualizujące przedsiębiorstwo, księgi handlowe i dokumenty związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa, tajemnice przedsiębiorstwa, uzyskane rabaty, bonusy i kontakty handlowe, prawa wynikające z umów najmu i dzierżawy lokali zajmowanych przez przedsiębiorstwo, prawa wynikające z umów leasingu i umów najmu pojazdów samochodowych, własność ruchomości należących do przedsiębiorstwa. Pozwana oświadczyła również, że na dzień podpisania niniejszej umowy istnieją zobowiązania związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa: wobec Banku (...) S.A. w W. z tytułu umowy kredytu w rachunku bieżącym, wobec Inspekcji Transportu Drogowego z tytułu nałożonych kar i kar co do zdarzeń, które miały miejsce do dnia dzisiejszego, wobec Spółki pod firmą (...) S.A. we W. z tytułu umów leasingu, z tytułu leasingu pojazdu samochodowego marki B. raz z tytułu umów o pracę oraz umów o dostawę mediów. Wskazała, że zarówno przedmiotowe przedsiębiorstwo, jak i poszczególne jego składniki, za wyjątkiem w/w zobowiązań, nie są obciążone żadnymi długami, prawami, wolne są od wszelkich roszczeń osób trzecich; nie występują jakiegokolwiek prawne lub faktyczne okoliczności mogące spowodować bezskuteczność umowy darowizny albo obciążenie przedsiębiorstwa lub jego składników, nie występują jakiegokolwiek ograniczenia w rozporządzaniu lub korzystaniu z przedsiębiorstwa lub jego składników. Jako że składniki przedsiębiorstwa pozwanej stanowiły majątek wspólny jej i jej męża, mąż pozwanej D. F. wyraził zgodę na dokonanie przez pozwaną czynności prawnej polegającej na zbyciu na podstawie umowy darowizny P. W. (1) przedsiębiorstwa pozwanej. Strony umowy wartość przedmiotu darowizny określiły na kwotę 850.000,00 złotych /akt notarialny Repertorium A nr 6209/2012 k. 100-107, zeznania świadka P. W. (1), e-protokół rozprawy z dnia 9 września 2014 roku (k. 219), czas nagrania: 01:21:36, 01:24:05/.

Z dniem 14 czerwca 2012 roku P. W. (1) rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej pod nazwą P. W. (1) (...) w miejscowości K. /odpis z (...) P. W. (1) k. 123/.

Także w dniu 14 czerwca 2012 roku P. W. (1) drogą e-mailową poinformował powoda o fakcie zbycia przez pozwaną należącego do niej przedsiębiorstwa, na podstawie umowy darowizny, na rzecz jego osoby, załączając do e-maila kopię w/opisanego aktu notarialnego /e-mail z dnia 14 czerwca 2012 roku wraz z załącznikiem w postaci kopii aktu

notarialnego k. 108-116, zeznania świadka B. U., e-protokół rozprawy z dnia 9 września 2014 roku (k. 219), czas nagrania: 00:54:32/.

W odpowiedzi na powyższą wiadomość, powodowa Spółka zwrócił się do P. W. (1) z prośbą o przesłanie dodatkowo: wpisu do ewidencji działalności gospodarczej, numeru NIP i REGON oraz swojego pełnomocnictwa z firmy (...) B. F. (wykazującego powiązanie z poprzednią firmą prowadzoną przez pozwaną). W odpowiedzi P. W. (1) wskazał, że na chwilę obecną dysponuje wyłącznie wpisem dokonany w gminie, który można wydrukować ze strony www.ceidg.gov.pl. W załączeniu przesłał wnioskowane pełnomocnictwo, jak i wydruk z (...) /e-maile z dnia 14 czerwca 2012 roku k. 117 i 118-119, 122, załączone pełnomocnictwo k. 120-121/.

W e-mailu z dnia 15 czerwca 2012 roku powód zwrócił się z prośbą do P. W. (1) o przesłanie PIT-u 36 pozwanej za 2011 rok i sprawozdania za I kwartał 2012 roku. P. W. (1) zastosował się do powyższej prośby, przesyłając powodowi stosowne dokumenty /e-maile z dnia 15 czerwca 2012 roku k. 124-125, 126, PIT 36 pozwanej za 2011 rok k. 127-129, PIT/B k. 130-131, poświadczenie odbioru dokumentu elektronicznego k. 132/.

W dniu 11 lipca 2012 roku powód poinformował P. W. (1), iż limit kredytowy dla jego firmy osiągnął poziom 92% i pozostało do wykorzystania 14.589,00 złotych, gdy tymczasem w ciągu doby jego firma realizuje zakupy na poziomie 20.000,00 złotych. W przypadku przekroczenia 100% limitu karty będą automatycznie zablokowane. W związku z powyższym powód zwrócił się z prośbą o pilne dokonanie płatności za fakturę, wówczas limit się odnowi o dokonaną wpłatę /e-mail z dnia 11 lipca 2012 roku k. 134/.

W dniu 18 lipca 2012 roku P. W. (1) zwrócił się z prośbą do powoda o przepisanie 10 kart flotowych ze starych numerów rejestracyjnych na nowe numery rejestracyjne. W odpowiedzi na powyższe powód wskazał, że autoryzacja została wprowadzona oprócz jednej karty, która jest imienna i na którą można tankować tylko ten pojazd, który aktualnie znajduje się na stacji benzynowej /e-maile z dnia 18 lipca 2012 roku k. 133, 135, 136, zeznania świadka B. U., e-protokół rozprawy z dnia 9 września 2014 roku (k. 219), czas nagrania: 00:54:32, zeznania świadka P. W. (1), e-protokół rozprawy z dnia 9 września 2014 roku (k. 219), czas nagrania: 01:31:27/.

W dniu 23 lipca 2012 roku pomiędzy powodem a P. W. (1) (Flotą) zawarta została, analogicznej treści jak w przypadku pozwanej B. F., umowa nr (...) o wydanie i używanie kart flotowych. Z tym momentem P. W. (1) wydane zostały zupełnie nowe karty flotowe /umowa nr (...) k. 142-145, zeznania świadka B. U., e-protokół rozprawy z dnia 9 września 2014 roku (k. 219), czas nagrania: 00:54:32, zeznania świadka P. W. (1), e-protokół rozprawy z dnia 9 września 2014 roku (k. 219), czas nagrania: 01:24:05, 01:31:27/.

W e-mailu z dnia 25 lipca 2012 roku P. W. (1) przesłał powodowi następujące dokumenty: zaświadczenie o nadaniu numeru NIP, odpis z (...), umowę nr (...), deklarację zakupu paliw, oświadczenie o akceptacji faktur i dokumentów w formie elektronicznej, wnioski o wpis do (...), licencję oraz odpis polisy /e-mail z dnia 25 lipca 2012 roku k. 137-138 wraz z załącznikami w postaci w/opisanych dokumentów k. 139-152/.

W dniach 3 i 20 sierpnia 2012 roku powód wystawił obciążające pozwaną B. F. faktury VAT:

1) faktura VAT nr (...) z dnia 3 sierpnia 2012 roku na kwotę 149.122,95 złotych, z terminem płatności do dnia 21 sierpnia 2012 roku,

2) faktura VAT nr (...) z dnia 20 sierpnia 2012 roku na kwotę 57.921,49 złotych, z terminem płatności do dnia 5 września 2012 roku.

/faktura nr (...) k. 23-24 wraz z wykazem wartości sprzedanego paliwa k. 25-29, faktura nr (...) k. 30 wraz z wykazem wartości sprzedanego paliwa k. 31-32/.

Pismem z dnia 12 września 2012 roku, na podstawie pkt XI ust. 1 Ogólnych Warunków Sprzedaży i (...) S.A. z dnia 1 kwietnia 2011 roku, pozwana wypowiedziała powodowi umowę nr (...) z zachowaniem 1-miesięcznego terminu wypowiedzenia, tj. ze skutkiem na dzień 12 października 2012 roku. W związku z powyższym, zwróciła się z prośbą o

blokadę wszystkich kart flotowych w dniu 12 września 2012 roku, wskazując, że karty te zostaną zwrócone. Podkreśliła, że przyczyną rozwiązania umowy jest likwidacja firmy. Nadto, zwróciła się z prośbą o zwrot złożonego zabezpieczenia należności handlowych wynikających z powyższej umowy /wypowiedzenie k. 40, zeznania świadka M. B., e-protokół rozprawy z dnia 9 września 2014 roku (k. 219), czas nagrania: 00:42:00, zeznania świadka B. U., e-protokół rozprawy z dnia 9 września 2014 roku (k. 219), czas nagrania: 00:54:32/.

We wrześniu 2012 roku karty flotowe należące do pozwanej zostały przez powoda zablokowane /zeznania świadka M. B., e-protokół rozprawy z dnia 9 września 2014 roku (k. 219), czas nagrania: 00:42:00, 00:44:30, zeznania świadka B. U., e-protokół rozprawy z dnia 9 września 2014 roku (k. 219), czas nagrania: 00:54:32/.

W dniu 2 października 2012 roku powód wystawił na rzecz pozwanej B. F. fakturę VAT nr (...) na kwotę 172,20 złotych, z terminem płatności do dnia 21 października 2012 roku. Wynikające z niej należności były należnościami z tytułu opłat za karty i opłat za obsługę administracyjną ubezpieczenia /faktura nr (...) k. 33 wraz z załącznikiem do faktury k. 34-35/.

W dniu 9 października 2012 roku powód zwrócił się do P. W. (1) z prośbą o uregulowanie zobowiązań z tytułu zakupu paliwa przez firmę pozwanej, w której był on pełnomocnikiem. (...) S.A. wskazał, że rozmowy telefoniczne nie przynoszą rezultatów, a zadłużenie nie zmniejsza się. Nieuregulowanie należności do dnia 14 października będzie skutkować zablokowaniem kart P. W. (1). W załączeniu wskazane zostały numery faktur, zapłaty których zażądał powód. Wśród nich znalazły się faktury objęte przedmiotem sporu /e-mail z dnia 9 października 2012 roku k. 513/.

W dniu 31 października 2012 roku, podczas spotkania z P. W. (2) – specjalistą do spraw windykacji (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W., której to Spółce powód przekazał sprawę dotyczącą pozwanej B. F. celem dokonania windykacji, pozwana B. F. złożyła oświadczenie o uznaniu długu, z którego wynikało, że uznaje ona roszczenia powoda w łącznej kwocie 97.044,44 złotych z tytułu niezapłaconych faktur VAT o nr: (...). Pod dokumentem tym pozwana złożyła własnoręczny podpis. Dokument uznania długu został przekazany powodowi przez Spółkę (...) /oświadczenie o uznaniu długu k. 208 i 22, zeznania świadka P. W. (2), e-protokół rozprawy z dnia 9 września 2014 roku (k. 219), czas nagrania: 00:26:46, 00:29:46, 00:32:50, zeznania świadka M. B., e-protokół rozprawy z dnia 9 września 2014 roku (k. 219), czas nagrania: 00:42:00, 00:44:30/.

W dniu 5 listopada 2012 roku P. W. (1), wskazując na zawarcie w dniu 23 lipca 2012 roku umowy z powodem, wniósł o korektę faktur o (...) i (...), wystawionych na rzecz firmy pozwanej za transakcje dokonane od momentu podpisania umowy /e-mail z dnia 5 listopada 2012 roku k. 155-156/.

W e-mailu z dnia 20 listopada 2012 roku powód zwrócił się do P. W. (1) z prośbą o tytułowanie kolejnych przelewów mianem „płatność za bieżącą fakturę”, a nie „zaliczka”, jak to czynił do tej pory /e-maile z dnia 20 listopada 2012 roku k. 157-159, zeznania świadka P. W. (1), e-protokół rozprawy z dnia 9 września 2014 roku (k. 219), czas nagrania: 01:37:11/.

W dniu 13 grudnia 2012 roku powód, zgodnie z deklaracją wekslową, zawiadomił pozwaną o wypełnieniu wystawionego przez nią i złożonego do dyspozycji powoda weksla własnego in blanco, stanowiącego zabezpieczenie należności firmy (...) B. F. z siedzibą w M. na kwotę 82.335,30 złotych, z terminem płatności do dnia 28 grudnia 2012 roku i miejscem płatności w P.. Zgodnie z deklaracją wekslową, weksel wypełniony został na kwotę wymagalnych roszczeń powoda z tytułu umowy nr (...) z dnia 30 listopada 2009 roku, a obejmujących faktury nr: (...), (...) i (...), to jest na kwotę niezapłaconych należności głównych oraz odsetek za opóźnienie naliczonych na dzień płatności. Powód wskazał, że weksel zostanie przedstawiony pozwanej do zapłaty w dniu i miejscu płatności, tj. dnia 28 grudnia 2012 roku w P.. W przypadku braku zapłaty sumy wekslowej, zgodnie z treścią weksla, podjęte zostaną kroki zmierzające do dochodzenia należności powoda na drodze sądowej /wezwanie do wykupu weksla wraz z zestawieniem należności składających się na sumę wekslową i potwierdzeniem odbioru k. 19, 20 i 21/.

W dniu 21 grudnia 2012 roku powód przesłał P. W. (1) informację o saldach kont. Wskazał, że spodziewa się, iż do końca roku P. W. (1) ureguluje zaległe płatności /e-mail z dnia 21 grudnia 2012 roku k. 160-161/.

Do dnia 28 grudnia 2012 roku włącznie pozwana nie dokonała zapłaty sumy wekslowej /okoliczność bezsporna/.

W dniu 25 stycznia 2013 roku powód wyraził zgodę na wystawienie korekt do faktur dokumentujących transakcje na koncie pozwanej, tj. do faktur nr: (...), (...) i (...). Wskazał jednak, że faktury te obciążą konto P. W. (1) po uzyskaniu pisemnej zgody pozwanej na wystawienie tych korekt. Nowe faktury dokumentujące transakcje wynikające z powyższych faktur zostaną wystawione z bieżącą datą, po wcześniejszym uregulowaniu zobowiązań z ich tytułu. Powód wskazał, że łączna kwota pozostała do zapłaty wynosi 87.216,64 złotych, którą należy uregulować do dnia 29 stycznia 2013 roku. Wiadomość zawierającą treść oświadczenia P. W. (1) o wyrażeniu zgody na wystawienie faktur z przejętych transakcji wynikających z faktur wystawionych na rzecz pozwanej i obciążających jego konto powód przesłał zarówno P. W. (1), jak i pozwanej /e-maile z dnia 25 stycznia 2013 roku k. 162-163, 164, 165, zeznania świadka B. U., e-protokół rozprawy z dnia 9 września 2014 roku (k. 219), czas nagrania: 01:14:10, zeznania świadka P. W. (1), e-protokół rozprawy z dnia 9 września 2014 roku (k. 219), czas nagrania: 01:24:05/.

W dniu 28 stycznia 2013 roku pozwana zwróciła się do powoda z prośbą o wyjaśnienie, czy na koncie jej firmy powstały należności odsetkowe spowodowane nieuregulowaniem w terminie zaległych faktur. W przypadku naliczenia odsetek, zażyczyła sobie, aby ich spłatą obciążony został P. W. (1) korzystający z jej kart flotowych bez jej wiedzy i zgody już po dokonaniu aktu darowizny przedsiębiorstwa. Wskazała, że dopiero po otrzymaniu odpowiedzi na powyższe pytanie ustosunkuje się do prośby o wyrażenie zgody na wystawienie korekt /e-mail z dnia 28 stycznia 2013 roku k. 166/.

Ostatecznie pozwana nigdy nie wyraziła pisemnej zgody na wystawienie wyżej wskazanych korekt przedmiotowych faktur /okoliczność bezsporna, a nadto: zeznania świadka B. U., e-protokół rozprawy z dnia 9 września 2014 roku (k. 219), czas nagrania: 01:14:10/.

P. W. (1) dokonał następujących wpłat, które zaliczone zostały na poczet należności wynikających z przedmiotowych faktur VAT: w dniu 7 sierpnia 2012 roku w wysokości 10.000,00 złotych, w dniu 13 września 2012 roku w wysokości 100.000,00 złotych, w dniu 9 listopada 2012 roku w wysokości 10.000,00 złotych i w dniu 19 listopada 2012 roku w wysokości 10.000,00 złotych /wyciąg z rachunku bankowego powoda k. 36-38, dowód wpłaty k. 39, zeznania świadka M. B., e-protokół rozprawy z dnia 9 września 2014 roku (k. 219), czas nagrania: 00:44:30/.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił na podstawie wyżej wskazanych dowodów w postaci dokumentów oraz zeznań świadków: P. W. (2), M. B., B. U. i P. W. (1).

Sąd odmówił wiary twierdzeniu pozwanej, jakoby nigdy nie podpisywała dokumentu z dnia 31 października 2012 roku, zawierającego oświadczenie o uznaniu długu. Twierdzeniu temu przeczy bowiem pozostały zgromadzony w sprawie osobowy i nieosobowy materiał dowodowy, przede wszystkim zaś zeznania świadka P. W. (2), z których jasno wynika, że w dniu 31 października 2012 roku spotkał się z pozwaną i pozwana w tym dniu, w jego obecności, podpisała dokument zatytułowany uznanie długu. Szczegółowy opis wydarzeń towarzyszących temu spotkaniu potwierdza tylko fakt podpisania przez pozwaną omawianego dokumentu. Sąd nie doszukał się żadnych powodów, dla których świadek P. W. (2) miałby podawać nieprawdę na powyższą okoliczność. Nadto, twierdzeniu temu przeczy również oświadczenie strony pozwanej wyrażone na rozprawie w dniu 26 września 2014 roku, mocą którego cofnęła ona wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego grafologa, zgłoszony w zarzutach od nakazu zapłaty, na okoliczność ustalenia, czy w dokumencie uznania długu widnieje podpis pozwanej, a w przypadku ustalenia, że nie jest to podpis pozwanej, to na okoliczność, czy dokument ten został wypełniony i podpisany przez tą samą osobę i czy osobą podpisującą była B. U.. Wraz ze złożeniem powyższego oświadczenia pozwana potwierdziła niejako fakt złożenia własnoręcznego podpisu na przedmiotowym dokumencie.

Sąd odmówił wiary także twierdzeniom świadka P. W. (1), z których wynikało, że po podpisaniu z powodem umowy nr (...) o wydanie i używanie kart flotowych w dniu 23 lipca 2012 roku i po otrzymaniu od powoda własnych kart flotowych

nie było sytuacji, w których równolegle korzystał on z kart flotowych pozwanej oraz swoich. Przeczą powyższemu załączone do pozwu dokumenty w postaci faktur VAT nr (...) wraz z wykazami wartości sprzedanego paliwa, które wystawione zostały za transakcje bezgotówkowe dokonywane przy użyciu kart flotowych pozwanej w okresie po dniu 23 lipca 2012 roku, a więc po zawarciu przez P. W. (1) z powodem odrębnej umowy o wydanie i używanie kart flotowych. Owszem, faktury te wystawione zostały na rzecz pozwanej, jednakże bezspornym jest, że to P. W. (1), prowadząc już własną działalność gospodarczą, posługiwał się kartami pozwanej, a który to fakt potwierdza materiał dowodowy sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jest generalnie zasadne i w takim też zakresie podlega uwzględnieniu.

Po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty wydanego na podstawie weksła gwarancyjnego, spór z płaszczyzny stosunku prawa wekslowego przenosi się na ogólną płaszczyznę stosunku prawa cywilnego. Strony mogą zatem powoływać się na podstawy faktyczne i prawne wynikające z łączącego je stosunku prawnego, który jest źródłem dochodzonego przez powoda roszczenia cywilnoprawnego, nawet jeżeli okaże się, że roszczenie wekslowe nie istnieje (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 1997 roku, I CKN 48/97, L.).

W przedmiotowej sprawie Sąd może zatem badać zasadność dochodzonego przez powoda roszczenia o zasądzenie kwoty 81.875,79 złotych z tytułu niezapłaconych przez pozwaną faktur VAT poprzez analizę łączącej strony umowy nr (...) o wydanie i używanie kart flotowych, a także - analizę treści deklaracji wekslowej.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku Prawo wekslowe (Dz. U. Nr 37, poz. 282, ze zm.), jeżeli weksel, niepełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Przepis ten – na podstawie art. 103 Prawa wekslowego – znajduje zastosowanie do weksła własnego.

Wskazany przepis ogranicza zarzuty zobowiązanego z weksła, jakie ten może podnieść w stosunku do posiadacza, który nabył weksel, a więc nie w stosunku do remitenta (pierwszego posiadacza weksła). Oznacza to, że gdy posiadaczem dochodzącym roszczeń z weksła jest remitent, a więc pierwszy posiadacz weksła, którego z pozwanym łączy umowa – tj. choćby ustna deklaracja wekslowa i dlatego wystawca może powoływać się bez żadnych ograniczeń na wszelkie zarzuty prawa wekslowego, w tym subiektywne, szczególnie na zarzuty wynikające ze stosunku podstawowego (vide: teza z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2005 roku wydanego w sprawie o sygn. akt II CK 426/04, Lex nr: 147229).

Zobowiązanie wekslowe osoby, która weksel wręczyła, nie powstaje w razie wypełnienia weksła niepełnego w chwili wystawienia przez jego odbiorcę niezgodnie z otrzymanym upoważnieniem (vide: teza z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 1999 roku wydanego w sprawie o sygn. akt I CKN 51/98, OSNC 2000, z. 2, poz. 27). Jednakże, zgodnie z aprobowanym przez Sąd Okręgowy orzecznictwem Sądu Najwyższego, to na stronie pozwanej - dłużniku wekslowym ciąży obowiązek udowodnienia, że weksel został wypełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem (vide: teza z uzasadnienia orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 24 października 1962 roku wydanego w sprawie o sygn. akt II CR 976/61, OSNC 1964, z. 2, poz. 27). Przy czym dłużnik wekslowy może dowodzić wszelkimi środkami dowodowymi, jaka była w istocie treść porozumienia stron oraz że weksel został uzupełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem (vide: uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1963 roku wydanego w sprawie o sygn. akt II CR 249/63, OSNC 1964, z. 10, poz. 208).

W rozpoznawanej sprawie powód dochodził od B. F. roszczenia na podstawie wystawionego przez nią weksła. W ocenie Sądu, materiał dowodowy sprawy daje podstawy do przyjęcia, że przedmiotowy weksel w chwili jego podpisania przez pozwaną jako wystawcę i wydania przez pozwaną powodowej Spółce był wekslem niepełnym, to jest wekslem in blanco oraz że zgodnie z umową nr (...) o wydanie i używanie kart flotowych i deklaracją wekslową, weksel ten miał zabezpieczać płatność należności za zakupione przez pozwaną towary i usługi. Miał on zostać wypełniony w sytuacji,

gdy za zakupione towary i usługi pozwana nie zapłaci należności łącznie z podatkiem VAT i odsetkami w terminach płatności. Na gruncie przedmiotowej sprawy bezspornym jest, że pozwana nie uregulowała należności za zakupione u powoda towary i usługi, wynikające z faktur VAT nr: (...), (...) i (...). W tej sytuacji weksel został wypełniony przez powoda prawidłowo, zgodnie z deklaracją wekslową.

Zgodnie z podzielanym i z zaprezentowanym wyżej stanowiskiem Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 1999 roku (sygn. akt I CKN 51/98, OSNC 2000, z. 2, poz. 27) należało przyjąć, że zobowiązanie wekslowe pozwanej, jako osoby wręczającej powodowi weksel, z uwagi na wypełnienie weksla niezupełnego w chwili wystawienia przez powoda zgodnie z otrzymanym upoważnieniem, powstało. Skoro bowiem przedmiotowy weksel zabezpieczał płatność należności za zakupione przez pozwaną towary i usługi, a pozwana nie uiściła wynikających z tego właśnie tytułu należności w terminie, nie można mówić o tym, aby na gruncie przedmiotowej sprawy doszło do wygaśnięcia po jej stronie zobowiązania, skutkującego możliwością zwrotu weksla.

Bezasadnymi okazały się jednak zarzuty pozwanej dotyczące stosunku podstawowego łączącego ją z powodową Spółką.

Bezspornym jest w sprawie, że strony łączyła umowa nr (...) z dnia 30 listopada 2009 roku o wydanie i używanie kart flotowych, przedmiotem której było określenie zasad i trybu współpracy pomiędzy stronami umowy w zakresie dokonywania przez pozwaną transakcji bezgotówkowych przy użyciu kart flotowych oraz określenie zasad wydawania i używania przez pozwaną kart flotowych, a także zasad rozliczeń za transakcje bezgotówkowe dokonywane przez pozwaną przy użyciu kart flotowych w sieci stacji paliw (...) S.A. honorujących karty flotowe.

Bezspornym jest także to, że faktury VAT za transakcje bezgotówkowe dokonane przez pozwaną z użyciem kart flotowych wystawiane były przez powoda po zakończeniu każdego z okresów rozliczeniowych, zgodnie z umową i wysyłane były pozwanej niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia sprzedaży. Pozwana miała zaś obowiązek spłaty zadłużenia wynikającego z faktury VAT bez otrzymania dodatkowego wezwania do zapłaty ze strony powoda oraz zobowiązana była dokonać zapłaty należności za transakcje bezgotówkowe wg cen obowiązujących u operatora w chwili użycia karty flotowej do wykonania transakcji bezgotówkowej, ewentualnie pomniejszonej o udzielone upusty wskazane w aktualnie obowiązującej umowie między powodem, a pozwaną.

Poza sporem pozostaje i to, że przeniesienie przez pozwaną praw i obowiązków wynikających z umowy na inny podmiot mogło nastąpić wyłącznie po uzyskaniu pisemnej zgody drugiej strony.

Analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wskazuje na fakt, że powód nie udzielił pozwanej pisemnej zgody na przeniesienie przez nią praw i obowiązków wynikających z łączącej ją z powodem umowy na P. W. (1), któremu pozwana darowała należące do niej przedsiębiorstwo.

Owszem, dług wynikający z zakupu usług i towarów przy użyciu kart flotowych pozwanej powstał już po dniu, w którym P. W. (1) nabył w drodze umowy darowizny zawartej z pozwaną przedsiębiorstwo pozwanej (...) B. F., to jest po dniu 13 czerwca 2012 roku. Faktura VAT nr (...) wystawiona została bowiem w dniu 3 sierpnia 2012 roku na kwotę 149.122,95 złotych, z terminem płatności do dnia 21 sierpnia 2012 roku i obejmowała ona okres transakcyjny od dnia 15 lipca do dnia 31 lipca 2012 roku, faktura VAT nr (...) wystawiona została w dniu 20 sierpnia 2012 roku na kwotę 57.921,49 złotych, z terminem płatności do dnia 5 września 2012 roku i obejmowała ona okres transakcyjny od dnia 1 sierpnia do dnia 15 sierpnia 2012 roku, a faktura VAT nr (...) wystawiona została w dniu 2 października 2012 roku na kwotę 172,20 złotych, z terminem płatności do dnia 21 października 2012 roku i obejmowała ona należności z tytułu opłat za karty flotowe z dnia 30 września 2012 roku oraz opłat za obsługę administracyjną ubezpieczenia. Nie mniej jednak, jak słusznie zauważa strona powodowa, darowizna przedsiębiorstwa dokonana przez pozwaną na rzecz P. W. (1) nie obejmowała praw i obowiązków, które wynikały z łączącej ją z powodem umowy nr (...) z dnia 30 listopada 2009 roku o wydanie i używanie kart flotowych. Jak to już wcześniej zostało podkreślone, przeniesienie przez pozwaną praw i obowiązków wynikających z przedmiotowej umowy na inny podmiot mogło nastąpić wyłącznie po uzyskaniu pisemnej zgody drugiej strony, czyli powoda. Tymczasem nie zostało udowodnione, aby powód udzielił pozwanej

pisemnej zgody na przeniesienie przez nią praw i obowiązków wynikających z łączącej ją z powodem umowy na P. W. (1), któremu pozwana darowała należące do niej przedsiębiorstwo.

Przedsiębiorstwo charakteryzuje się oderwaniem od podmiotu, któremu przysługują prawa składające się na nie; składniki materialne i niematerialne tworzą zorganizowany kompleks przeznaczony do realizacji celów gospodarczych i mogący być przedmiotem obrotu. Nie jest kwestionowane to, że przedsiębiorstwo należy postrzegać jako samodzielne dobro prawne mogące stanowić przedmiot obrotu cywilnoprawnego (vide: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 1993 r., III CZP 30/93, OSNCP 1993, nr 9, poz. 154 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2003 r., IV CKN 366/01, OSNC 2004, nr 6, poz. 98). Przykładowe wyliczenie składników materialnych i niematerialnych przedsiębiorstwa wskazuje jednak jednoznacznie, że poza zakresem pojęcia przedsiębiorstwa pozostają zobowiązania i obciążenia związane z jego prowadzeniem. Ustawodawca nawiązał w ten sposób do wąskiego pojmowania majątku obejmującego jedynie aktywa. Przeniesienie przedsiębiorstwa uno actu obejmuje więc jedynie przejście aktywów, przejęcie zatem zobowiązań i innych obciążeń związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa wymaga zachowania rygorów wymaganych przez ustawę dla zmiany stron stosunku zobowiązaniowego (art. 519 i n. k.c.). Tego stwierdzenia nie podważa treść art. 55⁴ k.c., zgodnie z którym nabywca przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego jest solidarnie odpowiedzialny ze zbywcą za jego zobowiązania związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa.

Odpowiedzi na pytanie, czy umowa zbycia przedsiębiorstwa przenosi na nabywcę wszystkie składniki wchodzące w jego skład, niezależnie od ograniczeń bądź wyłączeń zbywalności poszczególnych składników, można poszukiwać w określeniu charakteru prawnego zbycia przedsiębiorstwa. W szczególności chodzi o rozstrzygnięcie, czy zbycie przedsiębiorstwa należy ujmować w kategoriach sukcesji uniwersalnej czy singularnej.

W wyroku z dnia 4 kwietnia 2007 roku w sprawie V CSK 3/07 (niepubl.) Sąd Najwyższy odrzucił pogląd, że zbycie przedsiębiorstwa stanowi sukcesję uniwersalną. Krytyka koncepcji zbycia przedsiębiorstwa jako sukcesji uniwersalnej jest uzasadniona. Podstawowym argumentem jest brak wyraźnej podstawy prawnej oraz innych regulacji prawnych mogących świadczyć o możliwości przyjęcia sukcesji uniwersalnej. Takiej podstawy nie może stanowić art. 55² k.c. Sukcesja uniwersalna jest trudna do pogodzenia także z przepisami kodeksu postępowania cywilnego, a w szczególności ze stosowaniem do zbycia przedsiębiorstwa przepisu art. 192 k.p.c.

Sukcesja singularna wiąże się z pojmowaniem przedsiębiorstwa jako pojęcia jednolitego wewnątrznie. Nie można traktować przedsiębiorstwa jako zbioru rzeczy, lub zbioru praw, nie można też poszczególnych składników przedsiębiorstwa traktować jako jego części składowych. Dominują poglądy ujmujące przedsiębiorstwo jako samoistne dobro niematerialne o charakterze majątkowym, jako przedmiot sui generis bądź jako rzecz. Prezentowany jest także pogląd, że przedsiębiorcy przysługuje określone prawo podmiotowe do przedsiębiorstwa, które może być przedmiotem sukcesji singularnej. O ile jedna grupa przedstawicieli doktryny opowiada się za odrębną analizą prawną dopuszczalności przeniesienia poszczególnych składników przedsiębiorstwa, także ze względu na konieczność uzyskania zgody osoby trzeciej, o tyle druga grupa uznaje, że do nabycia poszczególnych składników przedsiębiorstwa nie trzeba stosować dodatkowych warunków wynikających z przepisów szczególnych, gdyż ich przejęcie następuje z mocy prawa z chwilą zawarcia umowy. Dokonywanie w tym zakresie dodatkowych czynności ma charakter deklaracyjny.

Konkludując można wskazać, że obowiązująca regulacja prawna ma poważne braki. Wyczuwalna jest chęć ustawodawcy oraz potrzeba gospodarza wyodrębnienia przedsiębiorstwa i poddania go szczególnemu reżimowi prawnemu, jednak zamysł ten został zrealizowany w niedostateczny sposób, bez uregulowania wielu kwestii spornych, odnoszących się zwłaszcza do relacji konstrukcji przedsiębiorstwa z innymi konstrukcjami prawnymi. Nie kwestionując zatem przydatności wyróżniania pojęcia przedsiębiorstwa, należy dążyć do optymalnego powiązania go z całym stanem prawnym i poszukiwać rozwiązań w ramach dostępnych konstrukcji prawnych.

Najbardziej uzasadnione jest uznanie zbycia przedsiębiorstwa za szereg sukcesji singularnych, co oznacza konieczność przeprowadzenia odrębnej oceny prawnej każdej z nich. Pośrednio, choć w niedostatecznym stopniu, wynika to z art. 75¹ § 4 k.c. Ten pogląd oznacza odrębną ocenę dopuszczalności każdego z transferów dóbr, a tym

samym zbyciu przedsiębiorstwa nie konsumuje szczególnych wymogów odnoszących się do poszczególnych jego składników. Dla oceny skutków zbycia w sferze prawnej nabywcy istotne są jedynie wymogi skuteczne względem tego nabywcy. Odrębna ocena prawna dotyczy również konsekwencji prawnych zbycia na płaszczyźnie odpowiedzialności kontraktowej.

W odniesieniu do zagadnienia umownego wymogu zgody dłużnika na przelew wierzytelności trzeba podkreślić, że kwestia ta nie wywołuje wątpliwości przy przyjętym charakterze prawnym zbycia przedsiębiorstwa. Skoro dopuszczalność każdego transferu realizowanego w ramach zbycia przedsiębiorstwa oceniana jest przez pryzmat wymagań odnoszących się do niego, to pactum de non cedendo może stanowić jedno z ograniczeń skutecznych względem nabywcy. W doktrynie i orzecznictwie jednoznacznie wskazuje się, że takie zastrzeżenie ma skutek erga omnes. Punkt ciężkości został przesunięty na etap ustalenia, czy w konkretnym przypadku zostały spełnione wszystkie przesłanki warunkujące skuteczność takiego zastrzeżenia, zwłaszcza w świetle art. 514 k.c. Szeroka skuteczność umownego ograniczenia zbywalności prawa wynika z art. 509 § 1 k.c.

Stwierdzenia odnoszące się do skuteczności ograniczeń w rozporządzeniu prawem wobec nabywcy przedsiębiorstwa są aktualne wtedy, gdy zgodnie z zasadami ogólnymi, ograniczenia te dotyczą nabywcy. Należy również podkreślić, że w niektórych przypadkach wymóg zgody dłużnika jako warunek dopuszczalności przelewu może wynikać z właściwości zobowiązania. Ma to miejsce wówczas, gdy za ograniczeniem zbywalności przemawia szczególny interes dłużnika. Jako przykład można wskazać wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2000 roku w sprawie II CKN 863/98 (OSNC 2000, nr 10, poz. 183), w którym uznano, że dzierżawca nie może bez zgody wydzierżawiającego przenieść skutecznie na osobę trzecią wierzytelność przysługującą mu wobec tego wydzierżawiającego. Sąd Najwyższy podkreślił, że przewidziany w art. 698 k.c. zakaz oddawania przez dzierżawcę bez zgody wydzierżawiającego przedmiotu dzierżawy osobie trzeciej do bezpłatnego używania lub poddzierżawiania go jest oparty na założeniu istnienia osobistego zaufania wydzierżawiającego do dzierżawcy. Przepis ten zabrania zatem nie tylko wszelkich, dokonywanych bez zgody wydzierżawiającego, czynności prawnych, zmierzających do udostępnienia używania przedmiotu dzierżawy osobom trzecim przy zachowaniu przez dzierżawcę swego prawa, ale sprzeciwia się też przelewowi wierzytelności dzierżawcy bez zgody wydzierżawiającego. Przelew wierzytelności dzierżawcy bez zgody wydzierżawiającego musi być uznany za niedający się pogodzić z właściwością zobowiązania stron umowy dzierżawy i tym samym za niedopuszczalny (art. 509 § 1 in fine k.c.) – tak uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 2008 roku, III CZP 45/08, Lex nr: 393765.

Przy zawarciu umowy zbycia przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55 kodeksu cywilnego obowiązują ograniczenia lub wyłączenia dopuszczalności przeniesienia poszczególnych składników przedsiębiorstwa wynikające z przepisów, zastrzeżenia umownego lub właściwości zobowiązania. Aby przenieść zobowiązanie przy zmianie dłużnika konieczna jest zgoda wierzyciela (vide: wyrok NSA z dnia 14 listopada 2008 roku, (...), Lex nr: 531431).

Nadto, zgodnie z treścią art. 522 k.c., umowa o przejęcie długu powinna być pod rygorem nieważności zawarta na piśmie. To samo dotyczy zgody wierzyciela na przejęcie długu (vide: wyrok SN z dnia 29 listopada 2005 r., III CK 302/05, LEX nr 466009; K. Zagrobelny (w:) Kodeks..., s. 940; L. Stecki (w:) Kodeks..., s. 514). Jak podkreśla się w piśmiennictwie – przemawia za tym wzgląd na pewność obrotu prawnego (Z. R., A. O., Zobowiązania..., s. 375). Niezachowanie formy pisemnej z art. 522 k.c. (zarówno co do zawartej umowy o przejęcie długu, jak i co do oświadczenia wierzyciela wyrażającego zgodę) powoduje nieważność przejęcia długu. Przy czym jest to nieważność bezwzględna, występuje ona z mocy samego prawa, na którą powołać się może każdy, a sąd winien uwzględnić ją z urzędu. Czynność prawna dotknięta nieważnością bezwzględną nie może być konwalidowana. Nie jest także możliwe przesłuchanie świadka na fakt zawarcia tej umowy w wypadku niezachowania formy pisemnej (vide: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 października 1979 r., III CZP 68/79, OSNC 1980, nr 4, poz. 67; J. Mojak (w:) Kodeks..., s. 198; B. Łubkowski (w:) Kodeks..., s. 1235; K. Zagrobelny (w:) Kodeks..., s. 941).

Na kanwie rozpatrywanego przypadku nie mieliśmy do czynienia z pisemną zgodą powoda na przeniesienie przez pozwaną praw i obowiązków wynikających z łączącej ją z powodem umowy na P. W. (1). Nie mieliśmy nawet do

czynienia z pisemną formą umowy o przejęcie długu zawartą pomiędzy pozwaną a P. W. (1). Nie może być zatem mowy o ważności i skuteczności przejęcia długu przez P. W. (1).

Również fakt zaprzestania prowadzenia przez pozwaną działalności gospodarczej nie spowodował wygaśnięcia jej zobowiązań wynikających z zawartej z powodem umowy. Podkreślenia bowiem wymaga, że umowę nr (...) z dnia 30 listopada 2009 roku pozwana wypowiedziała dopiero pismem z dnia 12 września 2012 roku, zachowując przy tym 1-miesięczny okres wypowiedzenia, tj. ze skutkiem na dzień 12 października 2012 roku. Wypowiedzenie nastąpiło zatem już po dacie darowizny przedsiębiorstwa która nastąpiła w dniu 13 czerwca 2012 roku. Również dopiero w tym piśmie pozwana zwróciła się z prośbą o blokadę wszystkich kart flotowych w dniu 12 września 2012 roku, wskazując, że karty te zostaną zwrócone. Tymczasem bezspornym jest, że faktury VAT nr: (...), (...) i (...) obejmowały okres transakcyjny od dnia 15 lipca do dnia 31 lipca 2012 roku, od dnia 1 sierpnia do dnia 15 sierpnia 2012 roku, natomiast ostatnia z nich obejmowała należności z tytułu opłat za karty flotowe z dnia 30 września 2012 roku oraz opłat za obsługę administracyjną ubezpieczenia. Wyraźnie z tego wynika, że w okresie, w którym zostały dokonane transakcje objęte powyższymi fakturami, pozwana nadal pozostawała stroną przedmiotowej umowy. P. W. (1) działał na jej rachunek, jako jej pełnomocnik, za jego zaś działania wyłączną odpowiedzialność ponosiła sama pozwana, zgodnie z zapisami pkt V ust. 3 (...). Podnieść w tym miejscu trzeba, że pozwana nigdy nie odwołała udzielonego P. W. (1) pełnomocnictwa.

W tak nakreślonym stanie faktycznym i prawnym sprawy bez znaczenia, zdaniem Sądu, pozostaje okoliczność przepisania przez powoda, na prośbę P. W. (1), numerów rejestracyjnych samochodów, które mogły być tankowane za pomocą kart flotowych pozwanej, jak i to, że pozwana – nawet gdyby dać wiarę jej twierdzeniom - nie miała świadomości tego, że P. W. (1) używa jej kart flotowych, wobec czego - nie akceptowała faktu dokonywania transakcji zakupu paliwa na jej rachunek na podstawie zawartej przez nią z powodem umowy nr (...) z dnia 30 listopada 2009 roku również po dacie dokonania darowizny przedsiębiorstwa na rzecz P. W. (1). Przypomnieć bowiem raz jeszcze należy, że pozwana rozwiązała umowę łączącą ją z powodem w dniu 12 października 2012 roku, do tego więc czasu była jej pełnoprawną stroną, tymczasem jako strona umowy ponosiła pełną odpowiedzialność za prawidłowe i bezpieczne posługiwanie się wszystkimi wydanymi jej kartami flotowymi, w tym odpowiadała za wszelkie działania lub zaniechania własne, użytkowników kart flotowych, jak i osób, którym udostępniła kartę flotową lub ujawniła numer (...) oraz osób, które weszły w posiadanie karty flotowej lub numeru (...) na skutek ich nienależytego przechowywania. Co więcej, odpowiedzialność pozwanej obejmowała wszelkie szkody zaistniałe i ujawnione w czasie obowiązywania umowy, jak i po jej rozwiązaniu, niezależnie od sposobu jej rozwiązania.

Bez znaczenia pozostawał także fakt zawarcia przez P. W. (1) z powodem odrębnej umowy o analogicznej treści, jak umowa łącząca powoda z pozwaną. Zdarzenie to, z przyczyn oczywistych, w żaden sposób nie mogło wpływać na kwestię odpowiedzialności pozwanej za zobowiązania wynikające z łączącej ją z powodem umowy.

Podkreślenia wymaga też i to, że pozwana nigdy nie wyraziła pisemnej zgody na wystawienie korekt do faktur dokumentujących transakcje na jej koncie, to jest faktur o numerach (...). Tymczasem, jak wskazał sam powód, tylko po uzyskaniu pisemnej zgody pozwanej na wystawienie tych korekt faktury te obciążłyby konto P. W. (1).

Ostatecznie wskazać należy, że pozwana w dniu 21 października 2012 roku uznała dług wynikający z faktur VAT nr: (...) i (...). Choć wynikające z nich zadłużenie opiewało na kwotę w łącznej wysokości 207.044,44 złotych, to jednak wobec dokonanych na jego poczet wpłat: w dniu 7 sierpnia 2012 roku w wysokości 10.000,00 złotych i w dniu 13 września 2012 roku w wysokości 100.000,00 złotych, pozostała do spłaty należność zamknęła się kwotą 97.044,44 złotych wraz z ustawowymi odsetkami. Co więcej, po dacie uznania długu, tj. w dniach 9 i 19 listopada 2012 roku, wpłynęły jeszcze dwie wpłaty, po 10.000,00 złotych każda.

Mając powyższe na uwadze Sąd, na podstawie art. 496 k.p.c., utrzymał w mocy zaskarżony nakaz zapłaty w zakresie kwoty 77.216,64 złotych, obejmującej kwotę należności głównej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29 grudnia 2012 roku do dnia zapłaty, jak i w zakresie kosztów postępowania w kwocie 1.024,00 złotych (opłata sądowa od pozwu k. 6) oraz kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 3.617,00 złotych (wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – 3.600,00 złotych i opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17,00 złotych k. 7), o których orzeczono w oparciu o przepis

98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 kpc i § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr163, poz. 1349 ze zm.).

Jednocześnie, Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda dochodzoną pozwem kwotę 4.659,15 złotych z tytułu skapitalizowanych na dzień 28 grudnia 2012 roku odsetek za opóźnienie w płatności trzech spornych faktur VAT. Jednakże odsetki od powyższej kwoty Sąd zasądził od dnia 29 października 2013 roku do dnia zapłaty, działając w tej mierze w oparciu o przepis art. 482 § 1 k.c., zgodnie z którym od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłużnej sumy. Z uwagi na fakt, że na gruncie przedmiotowej sprawy nie mieliśmy do czynienia z sytuacją, aby strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłużnej sumy, Sąd nie miał innej możliwości jak zasądzić odsetki za opóźnienie od zaległych odsetek dopiero od dnia wytoczenia powództwa przez stronę powodową.

W konsekwencji powyższego, powództwo w zakresie żądania zasądzenia od pozwanej odsetek ustawowych od kwoty (sumy) skapitalizowanych odsetek w wysokości 4.659,15 złotych od dnia 29 grudnia 2012 roku do dnia 28 października 2013 roku należało oddalić, jako bezzasadne.

Ponadto na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 roku Nr 90, poz. 594 ze zm.) w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c., Sąd nakazał ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 282,50 złotych tytułem wydatków poniesionych w toku postępowania tymczasowo przez Skarb Państwa, a obejmujących koszty stawienia świadka P. W. (2) na rozprawę w dniu 9 września 2014 roku (punkt 6 postanowienia k. 218).

Z/ Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć

pełnomocnikowi pozwanej.